

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttör petítőra 50 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő:

DÉKÁNY MIHÁLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lap tulajdonos:

STRAUSZ SÁNDOR.

A kisipar önálló vámterületben.

A nagy tőkének megvannak a maga lapjai s a maga közgazdasági írói, akik évek óta hirdetik már, hogy a kisipar ideje lejárt, mert mindenütt kiszorítja a gyáripár. Kifejtik nagybólcsen, hogy a gyár gyorsabban, jobbat és olcsóbbat készít, a kisiparos a gyárral konkurálni nem képes, minélfogva az nem tehet egyebet, mint hogy szépen becsukja a műhelyét s beáll munkásnak a gyárba.

Az ilyen érvelést a leghátróztottabban kell visszautasítania minden kisiparosnak s a modern haladás barátjának. Akik így irnak, illetve iratnak, azoknak az a célja, hogy a közvélemény s az állam figyelmét a kisipartól elvonják s hogy az intéző körök meggyerjék azon nézetnek, hogy hiszen a kisiparosokon segíteni már ugy sem lehet, legjobb, ha egészen elpusztulnak s munkásokká válnak. Amiből természetesen az következik, hogy egyedül a gyáripár az életképes s ezért támogatassa állam és közönség egyaránt csak a gyáripárt. Ezt az érvelést most a szokottnál is gyakrabban halljuk, aminek az a célja, hogy az önálló vámterületre való országos készülődésben is hátul, elnyomva maradjon a kisipar, de minden erőnkől erősítsük a nagyipart.

Konstatáljuk mindenek előtt, hogy a kisiparra nagyobb szüksége van az országának, mint a gyáriparra. Mert az első független, megbízható polgárokat nevel a hazának, az utóbbi növeli a szervezett proletáriátust, amely előbb utóbb is fel fogja forgatni az országot. Konstatáljuk azt, hogy nálunk legalább huszszor annyi ember él ma a kisiparból, mint a gyáriparból, dacára annak, hogy az utóbbi fellendül, az előbbi hanyatlak. Konstatáljuk azt is, hogy a kisipar szolidabb közgazdasági tényező, mint a gyáripár, amelyet kartellek, politikai viszonyok s tőzsdé spekulációk minduntalan befolyásolnak. Konstatáljuk, hogy a kisipari termékek, ha sokszor nem is olyan olcsók s tetszetősek, mint a gyáripáré, a legtöbb esetben szolidabbak és tartósabbak, sőt állítjuk, hogy például a ruhanemű iparban a gyár a műhelyt soha leghetőni nem fogja tudni.

Mindezekből az tűnik ki, hogy kisiparra sokkal nagyobb szüksége van az országának, mint a gyáriparra, amely ránehezedik a magyar kisiparra s nyíltan hirdeti, hogy azt teljesen kiirtani akarja. S a tőkének ezt a garázdálkodását nálunk behunyt szemmel nézték a kormányok évtizedeken keresztül. S a míg a gyáripárnak adtak állami szubvenciót, vasúti szállítási kedvezményeket, ingyen telkeket, adómentességet, megrendeléseket s még lsten tudja, miféle kedvezményeket, addig a kisiparosra rengeteg adóterhet róttak, nem adtak neki semmiféle kedvezményt s hagyták tönkre menni.

Közeledik azonban az önálló vámterület,

amely a magyar ipar feltámadását fogja jelenteni.

A gyáriparosok már tudatában vannak a nagy változás jelentőségének s megindították a mozgalmat a saját érdekükben, amely nem lehet más mint az, hogy az önálló vámterület bekövetkezésekor minél nagyobb terük és minél több állami kedvezményük legyen. Kétségtelen is, hogy óriási fellendülést fog venni a gyáripár s ez ellen kifogása senkinek nem lehet. De amikor a gyáriparosok mozgalmukat aként vezetik be, hogy a kisipart teljesen ki akarják szorítani, agyon akarják nyomni ez ellen már a legerélyesebben kell tiltakoznia minden józan magyar embernek.

S követeljük, hogy az önálló vámterületre való előkészülés munkájában az intéző körök föltétlenül első sorban a kisipar támogatásával, a kis embereknek adandó kedvezményekkel foglalkozzanak annál is inkább, mert a gyáripár, amelyek a mindent meghódító tőke, sőt nagyrésztben külföldi tőke áll rendelkezésére, elég erős arra, hogy támogatásra ne szoruljon. Közel 800000 ember él meg ma Magyarországon, dacára a rossz viszonyoknak, a kisiparból s ezek képezik a felét az ország lakosságá gerincének, a polgári városi elemnek. Aki a kisiparost pusztulni hagyja, az a magyar polgári osztálynak adja meg a kegyelemfőfét.

A nép egészsége.

Bőséges, tartalmas törvénytárunknak nem éppen jelentéktelen részét képezi a közegészségügyéről szóló törvény. El van abban mondva szépen, hogy az utcákat csatornázni, tisztogatni kell, az iskolák, vendéglők, kávéházak s egyéb nyilvános helyek csakis a közegészségügy érdekeinek megfelelőleg építtessenek és tartassanak fenn, hogy minden nagyobb községnek saját külön orvosa legyen, de minden járásnak feltétlenül lehetőleg kettő — három stb. stb.

Ez a szép, modern törvény, annyi más magyar törvény mintájára csak papíron van meg. Nincs talán egyetlen közhatalosa Magyarországnak, még az ország fővárosát, Budapestet sem kivéve, amely pontról pontra végrehajtáná a közegészségügyi törvény rendelkezéseit, sem az építési engedélyek megadásában sem nyilvános épületek fenntartásában, sem az utcák tisztogatásában. S innen van az, hogy Magyarországnak, melynek földje és éghajlata bár a legegészségesebb Európában, a közegészségügyi állapot nem kielégítő, a halálozások aránya egyes vidékeken különösen megdöbbentő s hogy visszahatással nincs a közhalálotokra, az csak a derék magyar fajtermékenységének köszönhető.

A legsúlyosabb mizéria az, hogy nemcsak nagyközségek, hanem egész járárok állanak orvos nélkül. A községi orvosok

mindenütt a falvakban elégtelen számuak s miután fizetésük évi 300 és 600 forint között ingadozik, kénytelenek minél szélesebb körű privatpraxist folytatni, ami még a legnagyobb lelkiismeretesség mellett is lehetetlenné teszi a körorvosi kötelességek kielégítő elvégzését. Egy körorvosnak köre 3—6 községre is kiterjed s így természetes, hogy egész nap kocsin kell ülnie, hogy a beteget hivatalból látogassa. De miután ebből megélni nem tud, privát beteget is látogat s a szegény nép, amely nem tud külön honorálni, felette gyér orvosi segítségben részesül. Ezt nem hozzuk fel szemrehányásképpen az orvosok ellen, nekik és családjuknak is meg kell élni — de a gázi, amit a megyétől kapnak, még arra sem elegeudő, hogy egy polgári család naponta ebédelhessen belőle.

Egymás után nyílnak széles Magyarországon az új sírok ezrei, melyekbe olyan fiatal, munkabíró, vagy életünk delén levő embereket temetnek el, akik megfelelő orvosi keveléssel az életnek megmenethetők lehettek volna. Hát még a számtalan az egy hetestől a nyolc éves korig levő gyermek, akik úgy pusztulnak el a vörhenyben és egyéb járványban, mint amikor kora tavasszal a jeges vihar söpri le a fákról a bimbókat. Ezek is legnagyobb részét az orvoshiány áldozatai.

Ezért virul nálunk még manapság is a kuruzslás, ezért annyira nyomorék és a hülye a mi falvainkban.

Ujjainkon számíthatjuk fel a városokat a vidéken, amelyek csatornázva vannak. Ennek híján egyes utcák dölgletes párák tanynái s legjobb elősegítői a betegségeknek. Kórházunk kevés van, ami van, az méregdrága. Gyógyszertáraink drágaságai pedig példátlanul áll az egész művelt világon.

Persze mindezeknek a pézhiány az oka. Más kevésbé szükséges célokra városaink és megyeink ezeket és százezreket tudnak előteremteni még a föld alól is, a botrányos közegészségügyi állapotok javítására nincsen pénz!

Ezen a szomorú állapoton csak fölülről jövő, országra szóló, erőteljes kezdeményezés segíthet. Lám az állatorvosokat álamosították. De akiknek kezébe a polgárság egészsége van letéve, azokkal nem törődnek, a minthogy nem törődnek a nép egészségével sem.

— **Kertészek kiképzése.** A budapesti kertészeti tanintézet három éves kertész-képző tanfolyamára most tették közzé a pályázati hirdetést. E szerint tíz benlakó és korlátolt számú kinklako rendes tanuló vesznek föl. A fölvételhez hat népiskolai, vagy polgári iskolai osztályról szóló bizonyítvány, egy évi kertészeti gyakorlat, egészséges, erős testalkat szükséges. A fölvételt aug. 1-ig kell kérni. Hat jeles iskolai bizonyítványú és jó magaviseletűek részére a földm. kormány alaptványt tett minden évfolyamon.

A közigazgatási bizottság üléséből.

Zalavármege közigazgatási bizottsága 9-én tartotta június haví rendes ülését gróf Batthyány Pál főispán elnöke alatt.

A bizottság elé terjesztett szakelőadói jelentésekből közöljük az alábbi adatokat. Az alsóban jelentette, hogy a személyes és vagyonbiztonság apróbb lopási és kisebb tüzesetek leszámításával megzavarva nem lett, a kiderített bűnesetek tettesei ellen a meglévő eljárás folyamatba tetetett.

Népoktatás. Kir. tanfelügyelő jelentette, hogy június hóban főispán ur ő méltóságával meglátogatta a csáktornyai áll. tanítóképző intézetet, az állami fiu- és leányiskolát, iparos tanonciskolát, a perlaki állami fiu- és leányiskolát és állami kisedovodát s a stridói állami elemi iskolát.

Meglátogatta a II. hegykerületi, IV. hegykerületi, királylaki, drávaszentmihályi, zrinyifalvai, nagyfalusi és ráckanizsai állami elemi iskolákat.

Elnökölt a csáktornyai állami tanítóképző intézetnél június hó 18-tól 23-ig megtartott tanítóképesítő vizsgálaton és igazgatótanácsai ülésen.

Meglátogatta a csáktornyai gyakorló iskola mellé szervezett ifjúsági egyesületet.

Egyik királyi segédtanfelügyelő a muraszerdahelyi áll. elemi, a muraszentmártoni és szelencei róm. kath. iskolákat látogatta meg.

A közigazgatási bizottság megelőző intézkedése kapcsán, saját hatáskörében és minden irányban intézkedett, hogy a nem áll. elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-c. szakasza értelmében az ezen törvény életbeléptekor már alkalmazásban lévő mindazon tanítók, akik akár alapfizetés akár korpótlék kiegészítés címén már államsegélyt élveznek, a jelen törvény életbe léptétől számított három hó alatt, azok pedig, akik ily államsegélyt nem élveznek, egy év alatt a törvény által kívánt esküt letegyék.

Az eskü módzatairól a kir. tanfelügyelő megbízottjait, a lelkészeket, főszolgabírákat és kezezőket lüzetesen értesítette, nekik az eskü mintát megküldötte s egyben tudatta velük azt is, hogy a tanító fizetésének kiegészítésére engedélyezett államsegélyekről szóló első nyugtát csak úgy láttamozhatja, ha a tanító az eskü letételét előtte okmányal igazolja.

T Á R C A.

A művészetek és azok viszonya egymáshoz.

Az építézetet leginkább az anyaghoz kapcsolt művészet.

A nyers ellentállás, vagy jobban mondva, a képtenség, melyet az anyag a megtekintés ellen kifejt, az építézet eszméinek kivihetőségéhez nemcsak a kézművészeti gépezet aránylag legtöbb faját, de az ellentálló anyagi tárgyának legfáradtságosabb kiművelését szükségelteti.

Itt szükségképp közé kell az alátvaló erőnek munkálkodni; a kőfaragó köznapi ügyessége és a kőműves keze kell oda, hol az építész meg akarja művészeti eszméjét testesíteni; sőt az építész csak az eszmét, a gondolatot adja, az alárendelt segéderők hivatása az eszmét anyagilag, érzék alá eshető módon megtestesíteni; ő maga alig segít kezével valamit a gondolat megtestesítésénél.

Legközelebb áll az építészethez a szobrászat. Ez még mindig a nyers anyaggal dolgozik, de jóval kevesebbet, mint az építézet. Itt szintén segítség van szükség, amennyiben a kőfaragó metszi le a sziklát és adja neki a szükséges körvonalakat, de ekkor a művész maga lép vésőjével elő, s ő

Miniszter ur az áll. elemi tanítók fizetését az 1907. évi XXVI. t.-c. értelmében, nem áll. iskolai tanítók eddigi államsegélyét pedig 1910-ig tette folyóvá az egész vármegyében.

Közgazdaság. A termés kilátások e hó folyamán nemkogy javultak volna, hanem határozottan rosszabbodtak. A hó vége felé az aratás is megkezdődött, mely igazolja a gazdák ama félelmét, miszerint a melegség és hűtés következtében a gabonárákban tetemes károk fognak származni.

A rétek termése közepesnek mondható. E hó folyamán az előszéna kedvező viszonyok között lető alá került. Sajnosan kell azonban tapasztalunk, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében a rétek második hozama, a sarju termés teljesen megsemmisültnek mondható.

Tekintettel az egyéb takarmány növények silány termésére s tekintettel arra, hogy a gazdák állataikat már most alig képesek a kellő mennyiségű zöldtakarmánnyal ellátni, s hogy állataik fentartása céljából a réteket kénytelenek legelőnek felhasználni, az állatok léli takarmányának megszerzése olyan nehézséget okoz, hogy azzal alig lesznek képesek áttelelni.

A szőlők állása kielégítőnek mondható, amennyiben általánosságban a fejlődés mindenütt szép, tekintettel azonban a fagy okozta károokra, a hozam nem lesz mindenütt kielégítő. A vastag veszőjű szőlő fajtaik termés hozama a legkisebb, ezek szenvedtek a legtöbbet a fagy hatása alatt.

K Ü L Ö N F É L É K.

A mérnök ur.

Furfangos és veszedelmes szélhámós tolvajt fogott el a csáktornyai csendőrség. Ugyanis folyó hó 16-án este egy 20—25 évesnek látszó urias külsejű fiatal ember állított be Toplek szentilonai kocsmárhoz egy nehéz bőrláskával és vacsorát meg éjjeli szállást kért. Vacsora közben elmondotta a kocsmárosnak, hogy ő állami mérnök és földméréseket végez e vidéken, mely célból másnap, azaz szerdán még két lársa fog érkezni Nagykanizsáról s hárman fogják végezni a rájuk bízott munkát. Ez idő alatt a szentilonai kocsmában akarnának állandóan megszálni és étkezni. A kocsmáros a jó üzlet reményében csináltatott is a mérnök

urnak finom csibe vacsorát s a saját vizit szobáját rendezte be neki hálószobának.

Másnap reggel a mérnök ur kezében a sulyos táskával (melyet valószínűleg értéktelen kavicsok tettek sulyossá) elindult a mezőre mérni, egyben a városba induló kocsmárosot megkérte, hogy küldjön neki Csáktornyáról kocsit, miután kissé messzebb fog elmenni és csak 3 órára ér vissza ebédre. A kocsmáros Goricsánec István fiákerost küldötte ki a mérnök urhoz, ki éppen Xeipe alatt megegetett. Mikor a kocsit megérkezett, a mérnök ur felletta rá a táskáját és a kocsist elküldte az erdő alá, hogy szedje össze a jelző cövekkeit, melynek megtörténte után indulni fognak. Indult is a kocsit, de tulajdonosa nélkül, mert a mint a kocsis az erdőnél befordult, a mérnök ur felugrott a bakra s elhajtott úgy, hogy mire a szegény Goricsánecz vissza ért a cövek szedésből a kocsinak már csak hült helyét találta s azt sem tudta, hogy merre hajtották el. A szegény ember azt hívén, hogy kocsijával a mérnök ur valahol a közelben vár rá, egy ideig csak kereste és kiabált utána, s csak amikor sehonnan semmi hang s a szentilonai kocsmában sem találta a mérnök urat, gondolt becsapásra és tolvajlásra.

Az alatt pedig, mint a nyomozás folyamán kiderült, a mérnök ur a mezőkön keresztül Varasd fele s d. u. 3 órakor a varasdi hidon át Horvátországba hajtott. A hidnál vámot sem akart fizetni, s a vámör egy pokrocot húzott le a kocsiról, melyben Goricsánecz felismerte a sajátját. Csak akkor tudták meg bizonyosan, hogy merre vette utját a szélhámós tolvaj. Lapunk zártkörű értesülünk, hogy a tolvajt Varasd mellett elfogták. A kocsit és ló megvan, és Goricsánecz boldogan utazott el a már teljesen elvesztettnek hitt vagyonkaja után. A mérnök ur valószínű Bartha István vésztoiszületésű 19 éves csavargó, a mennyiben az egyik kocsmában visszahagyott könyvecskéjében ilyen névre szóló fa- és fémiskolai bizonyítványt találtak.

— **Kinevezés.** A király Sámuel Oltó nagykanizsai törvényszéki jegyzőt a csáktornyai kir. j.-biróságához albiróvá nevezte ki.

A földművelésügyi miniszteri Berger Károly Lajos, gazdasági tanintézetű intőző gazdasági akadémiai rendkívüli tanárrá, dr. Bartha Balázs gazdasági tanintézetű segédtanárt gazdasági akadémiai segédtanárrá nevezte ki.

az istent vagy hóst szemünk elé léptetni. A kidolgozandó alany itt már nagyobb fontosságú.

A szobrászatban már az ember alakja előtt állunk, ki a szobor képében minden oldalról megismerhetjük a szemünk előtt áll, az ideális szép alkotás azonban eszköz arra, hogy mi a szoborban annak, kit ábrázol, lelki és erkölcsi állapotáról ítéljünk.

Minden bizonyítást feleslegessé tesz az állítás, hogy a szobrászatban a művész sokkal inkább jellemzettetik műve által, mint az architektúránál.

De még jobban áll az eset a festészetben. A festézet még mindig az anyaghoz van köve, ámbar még kevésbé, mint a plasztika; a kézműves itt már egészen hiányzik, mégis a festő keze úgy dolgozik, mint fantáziája. A kidolgozandó alany itt már olyannyira előtérbe lép, hogy legközönségesebb és legtermészetesebb kérdés valamely kép szemléletkor először az: mit ábrázol?

Amint látjuk azt, hogy a festészetnél az anyagi elem jól háttérbe szorul és az erkölcsi lép elő, ép úgy látjuk azt tökéletesen eltűnni a költészetnél. Az emberi itt elenyészik, de nem is képes e körben már magának kifejezést adni s itt a leírás egészen a költő képzeletére bízunk; — ellenben határozottan kifejezést nyer az erkölcsi, szellemi elem, szőljön a költemény akár a szívhez intezett érzelmekről, akár észhez tartozó fogal-

makról, akár egyes megtörtént eseményekről. A költészetnél a költő és költemény elválaszthatlan, lehet mondani ugyanegy.

Ha az architektúrától kezdve, hol az emberalak még a kövekben alszik, melyekből aztán a szobrászat szabadítja azt ki, egészen a költészetig, hol aztán az már végképpen eltűnik, mivel az itt tökéletesen felszabadított lélek már épen nem szorult közvetítő médiumára, mindezen művészeteken át láttuk, hogy az élető elem az emberi szellem, — nézzük most, mi a zene, vajjon nem más-e az, mint pusztán csengő alakjáték?

Jogosan nevezhetjük a zenét, szimmetrikai ismétléseivel, összhangzó és egymással szellemi összefüggésben álló dallamaival építészetnek. Ha a zenészet nem akar neveléses zürzavarrá sülyedni, a szimmetriát épp oly kevéssé nélkülözheti, mint az építézet, Csak hogy míg a palota arányosságát a térben egyszerre áttekinthetőleg fejti ki az építész, addig a zene arányossága az időben fekszik — a zenealkot elhangzik, s legfeljebb az észben teljesül.

A mondottakból világos, hogy minden művészet lelkét, lélkörét a költészet képezi, ama művészet, mely fokozatosan fejlődve, később mint egészen önálló áll előtűnik; — az önálló művészetről önállólag — s nem a többiekkel való vonatkozásban — szól, túlvág tárgyunk keretén.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Plander János hódmezővásárhelyi áll. polg. iskolai rendes tanárt az alsólendvai polgári iskolához helyezte át eddigi minőségében.

Komlódi Teréz csáktornyai áll. polg. isk. tanítónőt az egri áll. polg. iskolához. Zsebőkné Asboth Alma csáktornyai polg. isk. tanítónőt az újvidéki áll. polg. iskolához helyezte át.

— **Eljegyzés.** Molnár Géza novimárfi váltóór eljegyezte Horváth Erzsébet kisaszonly Horváth Vendel pápai iparos leányát.

— **Áthelyezett körjegyzői székhely.** Zalavármegye alispánja közhírré teszi hogy az alsólendvaiakosi körjegyzőséget és anyakönyvi kerületet f. évi július hó 1-től kezdve véglegesen Gyertyános községbe helyezte át.

— **Új körjegyzőség Perlakon.** Perlak nagyközségnek régi óhaja volt, hogy külön körjegyzőséget kapjon s mikor a csáktornyai körjegyzőség halálózás folytán megüresedett, ez óhajuk megvalósítása érdekében meg is tették a szükséges lépéseket. Mi már májusban megirtuk, hogy a csáktornyai körjegyzőség ketté választása befejezett dolog, de a szétválasztás lényegesen megőrlését s annak a nyilvánosságra hozatalát különböző okok eddig késleltették. Most azonban az igazságügyminiszter végleg elintézte a csáktornyai körjegyzőség ketté választását és Perlakon új körjegyzőséget rendszeresített, mely a miniszter rendelkezései értelmében folyó év október hó első napján kezdű meg a működését.

— **Halálozás.** Csepregi Schapring Gerzán Gusztáv pécsi bankár, a pécsi orsz. kiállítás alelnöke f. hó 19-én hosszas szenvedés után elhunyt. Neje, született Hirschmann Hedvig és gyermekein kívül nagy számú rokonság gyászolja.

— **Változások a szentferencrendiek körében.** A ferencrendiek zágrábi káptalanja f. hó 9 és 10-én tartotta meg rendes évi káptalani gyűlését Zágrábban. A káptalani gyűlés a folyó ügyek elintézése után a választásokat ejtette meg. E választások a csáktornyai zárdában is változást idéztek elő, a mennyiben az eddigi házfőnököt, Pesticus Fábiant Szlavoniába, Szerémségbe iloki járásába, Särengrádra helyezték át házfőnöknek. A távozó házfőnök csak rövig 4 évig volt Csáktornyan, de e rövid idő alatt is maradóvá tette nevét a csáktornyai zárdában. Az ő nevéhez fűződik a többi között a templom homlokzatának csinos, templomi külsővé való renoválása és az új hatalmas, pneumatikus orgonának a beszerzése a régi avult orgona helyébe és sok más hasznos intézkedés a zárdában, miért is távozását tisztelőin és barátain kívül a hívők nagy száma sajnálja. Pesticus helyébe a rendi káptalan házfőnökké Rosman Róbert vukovári házfőnököt helyezte át Csáktornyára.

— **Új 20 koronás bankjegyek.** Miután az utóbbi időben a 20 koronás bankjegyeket nagymértékben hamisították, az osztrák-magyar bank új 20 koronás bankjegyeket a kibocsátását határozta el.

— **Pályázat postagyakornoki állásokra.** A m. kir. posta, távirda- és távbeszélőnél betöltendő 100 gyakornokjelölti állás. Ezen állásokra az 1883 évi I. törvénycikk 14. §-a értelmében azok az ifjak pályázhatnak, akik középszikolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet, érettség vizsgával sikeresen elvégeztek, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta és távirda-

igazgatóságok fogják betölteni és pedig a budapesti pt. igazgatóság 20-át, a többi igazgatóság pedig egyenként 10-et. A sajátkezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat a már közszolgálatban állók előjáró hatóságuk, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszoigabíró vagy polgármester útján folyó évi augusztus hó 1-ig ahhoz a posta igazgatóságához nyújtják be, a melynek kerületében alkalmaztatást óhajtanak, és álasukat a folyó évi szeptember hó 1-én kötelesek elfoglalni. 1908 évi szeptember hó 1-én pedig saját költségükön Budapestre, illetve Zágrábra fognak áthelyeztetni a posta és távirda tisztiképző egyéves tanfolyam hallgatására; a mely idő alatt is megmaradnak a 2 K-ás napi díj élvezetében. Bővebb felvilágosítással szolgál bármely kir. posta és távirda hivatal.

— **Az öröklött mezei gazdaságok birtokosainak katonai kedvezménye.** A véderőtörvény 33. szakasza rendeli, hogy azok, akik örökösödés útján jutottak valamely mezei gazdaság birtokába, ha abban magok gazdálkodnak s ha ezen gazdaság földjévédelme elegendő egy öltagy család önálló eltartására, de viszont nem haladja túl ezen jövedelem a egyszeres mennyiségét, a pótlartalékba oszlanak. Ezen kedvezmény engedélyezésénél az eddigi gyakorlat szerint az ott meghatározott jövedelem megállapításánál a kateszteri jövedelem szolgál alapul, Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztése és az ennek kapcsán megtartott anket tárgyalásainak alapulvételével Jekelfalussy honvédelmi miniszter ennek a kedvezménynek a megadását új alapra fektette. A miniszter egyetértésben a közös hadügyminiszterrel most kibocsátot rendeletével a mindeddig zsinórmértékül vett kat. jövedelmet mellőzni rendelte és a kedvezmény igénybevételére a jövőre nézve a következő zsinórmértéket tűzte ki: 1. A legelőből és erdőből álló földbirtok a kedvezmény megadásánál figyelembe nem vehető, hanem csak a szántóföld, rét, kert és szőlő. 2. A szántóföldből, illetőleg szántóföldből és rétből álló földbirtoknál minimum gyanánt a régi kisebb urbéri negyedteleknek megfelelő 6 kat. hold veendő, melyből legalább 4 kat. hold szántóföld, a többi 2 kat. hold pedig rét is lehet, maximum gyanánt pedig a régi legnagyobb urbéri teleknek megfelelő 40 kat. hold veendő, melyből természetesen a minimumnak megfelelőleg szintén legalább 4 kat. hold a szántóföld. 3. A szőlőművelésnél, akár hegyi, akár homoki szőlőnél, ugyszintén a kertészetnél a minimum 2 kat. hold, a maximum pedig 4 kat. hold, de csak abban az esetben, ha beigazolást nyer, hogy az a terület állandóan és kizárólag szőlő és gyümölcs, illetőleg kerti vetemények termesztésére használatik. A honvédelmi miniszternek erről az intézkedéséről Darányi földművelésügyi miniszter, kinek közbenjárását a gazdaságsadalmi testületek ebben a kérdésben kikérték, értesítette az OMEG-t, a honvédelmi miniszter pedig a végrehajtásra tette meg az intézkedéseket.

— **Cirkusz.** Donnert Alajos 32 elsőrendű működő személyből és 20 kitűnően betanított lóbol álló nagy magyar lovardája Csáktornyára érkezett és kedden f. hó 23-án kezdű meg előadásait. Bővebbet a napi falragaszok.

— **Öngyilkosság.** Lészár József 47 éves nős, földmives erzsébetlaki lakos folyó hó 15-én délután saját istállójának a padlásán fölalkasztotta magát s mire észrevették, már

megfulladt. Hogy miokozta tettét, nem tudják. Aznap délelőtt még, igaz hogy mogorván, de családjával beszélgetett és mivel sem árulta sőtél tervét. Egyébként az öngyilkos összeferhetetlen, házsiáros és iszákos ember volt s mikor utóbbiért felesége többször megintette, mindig azt mondta, hogy addig iszik a mig neki tetszik s a meddig ő akarja. Ugy látszik, csak e hó 14-ig volt akaratára inni, a menyiben 14-én is a korcsmákal lakta, 15-én pedig saját akaratából megszüntette nem csak az ivást, de az élete folyását is.

— **Gyilkos támadás.** Folyó hó 1-én majális féle volt a kismihályfalvi utszéli korcsmában s vigan mulattak a legények a késő éjeli órákig, köztük Hrán István 22 éves oda való lakos is. Hrán István éjféli körül eltávozott a korcsmából, hogy haza menjen, azonban alig haladt 100 lépésre a korcsmától valaki hátulról megtámadta és bicskával úgy vágta fejbe hogy elesett. Az elesett embert a támadója a földön összevissza szurkálta a sőtélben s azután elmentekült. Az egyik szurás a szerencsétlen ember halánték csontját érte, azt keresztül törve az agy hártját is megsértette. Mikor Hrán magához tért, visszavánszorgott a korcsmába, hol nagyjából kimosták sebeit azután pedig hazaszállították a súlyosan sérült embert. Az agyhártya megsértése genyes agyhártya gyuladást idézett elő, mely a szerencsétlen fiatal embernek folyó hó 13-án a halálát idézte elő, mielőtt hivatalosan kihagatták volna. A gyilkos kilétét megállapítani eddig nem sikerült.

— **A vetőmagvizsgáló-állomás és az arankairtás.** A gazdasági egyesületek és a földművelési kormány szakközegeinek jelentései szerint az aranka egyre terjed és he-retermelő vidékeinknek valóságos csapásává lett. Ennek folytán legujabban Darányi földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy ennek a káros elősdinek kiirtásának hatékonyabb módokat vessz igénybe és az arankairtásban való közreműködésre utasította a vetőmagvizsgáló-állomásokat is. Fölhívta mindenekelőtt az összes gazdasági tudósítókat és a minisztérium külső hivatalait, hogy a lóhere és lucerna vetés első lakaszalása után legkésőbb július 30-ig jelentsek a vetőmagvizsgáló-állomásoknak, hogy működő körük területén tapasztalták-e az aranka fölléptét, vagy nem, és ha igen, kinek a birtokán. A fertőzött helyekre a vetőmagvizsgáló állomásnak egy embere kiszáll és a hatóság közbenjöttével felvilágosítja az illető birtokosokat az arankairtás modjáról és az irtás tanulmányozásának következményeiről. A hatóság a mulasztók ellen köteles eljárni és a köteleességét elmulasztó hatóságot a földművelésügyi miniszter vonja felelősségre. Ugyancsak a vetőmagvizsgáló-állomások szakemberei fogják ez év őszétől a forgalomba kerülő lóhere és lucerna-magot megvizsgálni, még pedig a hatóság közbenjöttével. Az erősen fertőzött helyeken, valamint ott, a hol a közönség és hatóság nem törődik elléggé a törvény ide vonatkozó rendelkezéseivel, a vetőmagvizsgáló-állomások rövid időközökben fognak vizsgálatot tartani. Az állomások a zöld vetésben végzett vizsgálatokról pedig évenként szeptember 15-ig, a magvizsgálatokról pedig évenként kétszer, május 15-ig és december 15-ig tesznek a miniszternek jelentést.

— **Dr Ernst Sándor** nő- és gyermek orvos Varázdon lakását Dráva-utca 4 szám alá helyezte (a vadember szálloda mellett).

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sándora, kam se predplate i obznana pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlažeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik: LOPARITS R. JÓZSEF.	Glavni urednik: MARGITAI JÓZSEF.	Izdatelj i vlasnik: STRAUSZ SÁNDOR.
<p>Škola.</p> <p>Od ovoga meseca prvoga je novi zakon došiel za škole. Od sada svaki učitelj mora prisegu položiti, da bude veren prama kralju i prama domovini, te da bude decu na pobožnost i domoljubnost učil. Magyar-ski jezik svaki mora marljivo učiti. Poleg toga se i materinski jezik učiti vu svakoj školi.</p> <p>Taj zakon je jako dober. Mi doduše nismo politički list, te niti nemoremo prece-niti političke strani ovoga zakona, ali to jed-no je slobodno reći, da je ov zakon s domoljubni duhom nadehnjeni.</p> <p>Jer prav je, ako se išće put, poleg ko-ga se svaki človek more navčiti magjarski jezik, koj jezik je vu našoj domovini naj-bolje razširjeni i službeni jezik, ali poleg toga nemora zapustiti svoj materinski jezik jer to kaj človek zna, mu nigdar nitko ne-mre oduzeti, i navek je dobro, ako človek više zna, kak menje.</p> <p>Jesu išće roditelji, koji su svoju decu vu prošlim ljetu jako nemarljivo poslali vu školu. Vezda kada je konec školskomu ljetu, kada su već ispiti minuli naj pogledne svaki otec i mati, kaj mu deca znaju. Jer osobito to naj glediju roditelji, da jeli jim deca znaju magjarski. Či neznaju onda si to k sebi moreju prepisati svaki otec i mati jer vu denešnjim svetu samo tak more vu jednim velikim orsagu, kak je Magjar-ska svaki človek leži dojtji k živešu ako razmi onaj jezik koji je vu onim orsagu službeni.</p>	<p>Pripeti se i to da vu nekojim redkim slucaju vu nekojih mestah nevučiju vu školi magjarski. To je nemarščina i roditelji se tužno srdiju na takovu školu. Jer pri nas je to jako dobro, da roditelji ravno vu onih mestah, gde je vučenje magjarskog jezika zanemarjeno, jako se tužiju i zahtevaju, da se vu školi i magjarski uči. Tak da svako dete zna barem magjarski kada dojde iz škole.</p> <p>Od sada takvoga navučitelja, koj nebi vu redu učil decu magjarski, jako budu kaštigali, pak takaj oni roditelji budu jako kaštigani, ako budu se suprotivili navuka vu magjarskim jeziku. Dakle oni roditelji, koji bi morti vidli da njihova deca nebi se dosta učila magjarski, moreju to prijaviti vekšoj oblasti. To mi nevelimo zato, da bi neprijatelji bili navučiteljom. Svaki pameten g. navučitelj, koj se trudi i muči zna da to nespada na njega, ali odprto velimo, da ni-smo prijatelji onih ljudih, koji nevučiju svoje dužnosti. Vu magjarskim jeziku vuče-nje je glavna dužnost, to si naj svaki drži za svoju dužnost. Vu drugim orsagu se niti nedopusti drugač govoriti kak po službenim jeziku onoga orsaga. Pri nas to nije tak. Pri nas je svaki sloboden. Vu drugi orsagi navučitelji sa žandari delaju, da moreju sa silom službeni jezik vu glavu zabiti deci. Jeli to pri nas vidimo.</p> <p>Svaki človek je tuliko vreden, kuliko jezikov zna. To sino vec čudaput povedali. Dakle kuliko je to vredno kada jeden me-gjimurec poleg svojega materinskoga jezika znaš još i magjarski. Svigdi more dobiti</p>	<p>službu, svigdi mu je leži, jer se razmi sa onimi koji mu službu daju.</p> <p>Ali ne samo to. Do vezda najprosteše pismo, koje je došlo jednomu megjimurcu nega je razmel, ako je magjarski bil pisani nego ga je moral odnesti k sasedu ili kam drugam gde su mu ga mogli raztolnačiti.</p> <p>Dakle svaki se naj trsi, da se mu deca navčiju magjarski. Jer tak budu mu le-ži kruhu došli a zvun toga budu menje ne-prilike imali. Vu jesen kak se škole poč-neju naj se svaki trsi da svoju decu vu redu da zapisati, da nebude neprilike imel.</p> <p>Politički pregled.</p> <p>Sa horvati još i sada ima još posla magjarska vlada. Horvatski ablegati po ce-lim orsagu delaju skupštine i puntaju ljudi. Veliju da od sada budu se samo sabirali tiho, da ako bi zbiranje bilo vu Horvatskoj da onda do većine dojdeju.</p> <p>Horvatski ban dr. Rakodeczay je prošle dneve vu Budapešti bil, gde je minister-predsedniku Wekerlu refereral od položaja vu Horvatskoj. Ban je odlučen da bude sa-mo mirnim putem postupal, te nebude proti bunenju sa soldacijom postupal, jer puk je i tak miren a puntari, koji horvatskoga na-roda puntaju budu prilikom dojdüćeg zbi-ranja uništeni.</p> <p>Horvatsko orsačko spravišće je sada zaprto. — Kralj je horvatsko spravišće za-prl, jer je bilo videti, da bi vnogo škanda-</p>
<p>Z A B A V A.</p> <p>U stiski zgubljena.</p> <p>Toliko je istine, da Tizay, čoviek mlad, debel, dobroćudan, bogat, ne baš odviše pa-metan — se je na želju svojih roditeljah nedavno zaručil, te je sa roditelji svoje za-ručnice, s njom samom i svojom mamom došel u Peštu za da opremu, iliti potrebno za ženitvu pokupe. Kad se u tom poslu sve štacune i trgovine prebiežali, te se veli-čini i liepoti samoga varaša Pešte zadosta načudili i videli, da je Pešta ipak nekaj drugo nego li Kanizsa ili Csáktornya, onda su odlučili i jedno malo se onak baš po velikovaraški zabavljati, k tomu pak im od drugih bila nahvalena varaška šumica »Li-get», gde će danas radi kraljevog rodjen-dana i vatromet se videti, a već doma su i sami čuli od gospodina notarijuša, da je u Ligetu nieki copernjak Steiner Gabor, koj u svojem theatru takove skoro nemoguće kunšte i coprije kaže, da čoviek mora do osvieđenja, dojtji, da taj čoviek mora svra-gom posla imati. Anda budu i njegovu pred-stavu posietili, za da budu imali doma kaj za pripoviedati.</p>	<p>Kad su odmah poslie obeda otišli u Liget našli su tam toliko ljudih i takovu stisku, da je ona njim poznata stiska na porciunkolovo u Csáktornyi, na Jelenje pri sv. Heleni i na Križevo pri sv. Križu samo jedna dečinska igra i praznina proti njoj; a to je bilo odmah po poldan. Kaj bu tekaran večer?</p> <p>Na večer pak onud skoro nije bilo moguće prolaziti, to je bilo rivanje, guranje, napred, natrag, Tizay je svoju mladu zaručnicu čvrsto za ruku držal, a ona je začudjeno okolo se zgedavala, jer takav život doma u Medjimuru u još nije videla. Zvan toga ona u svojega zaručnika nije niti naj-manje zaljubljen-a bila, pak zato su joj se mladi peštanci mnogo bolje dopadali nego Tizay njezin zaručnik. To je istina, ona je bila zaručnica, ali ju nitko nije pital, jeli hoće i jeli ljubi svoga zaručnika. Njihovi roditelji su to medju sobom skuhali, kak navadno. Njegovi su bili timari a njezini mesari, obodvoji dorro sojeći, pak bi to on-da tako dobro bilo. Ali sada, odkad je Tre-zika u Peštu došla i ovde drugi život vid-la, nego li je pri njim doma, pričel joj se je njezin zaručnik sve manje svijdati. Ona je bila liepa, mlada dievojka, pak joj se je</p>	<p>sad pričelo činiti, da bi bolje simo med o-ve vesele peštance spadala, nego li med svoje seljane doma u Medjimuru, i dok se je u tu stisku veselja na to rekuć zagleda-la, bila je na jedan krat od svojih odtrg-nuta, jer množina se je kakti more valala, pak ju je takov jedan talas ljudih, proti njezinoj volji sobom pobral i na protivnu stran od njezinih odnesel.</p> <p>Tu se prestrašena zaustavi, te se pla-ho okolo razgleda, i mozblt bi bila opet svojemj skupa došla, da je ostala na jed-nom miestu stojeća, ali ona se je talasu ljudih hotela oteti, pak se je sad lievo, sad desno hotela med ljudmi posmeknuti i ovak do svojih dojtji, ali baš to, sim tam njezino gibanje je bilo za nju nepovoljno, jer je baš na taj način bila od množine sve dalje i dalje rivaua, dok se u stiski nije posve iz-gubila, kakti potonula. Njezini su se okolo za njom zgedavali, a zaručnik Tizay je da-paće i svakoga pital, jeli nije gde njegovu zaručnicu videl, kak da se peštanci brinu za Tizayevu zaručnicu. Treziku pak su lju-di u stiski sve dalje turali, dok nisu došli i šnjom skupa na prostor, gde je stiska pre-stala, jer se je hrpa pričela dieliti, jedni su se okrenuli proti jezerišću i labudom, drugi</p>

legda činili na ovim spravišču nekoji mladi ov nati.

ablegati vu Magjarskoj orsačkoj hiži se ne sada orsačko spravišče jer su ablegati, drži se vu prošlim vremenu dosta posla i-koviji već otišli svi na slobodu, da opet vu malu skup se shajajući nadopuniju delo tam jese su sada započeli.

Med tem vlada nepočiva. Rasprave su med magjarskom i austrijskom vladom sada zbog nagodbe. Pišelu nekoje novine, da budu pogodbu za malo vreme sklopili.

Kak vidimo dakle mnogo još posla ima vlada. Jer vu jesen vnogo zakonskih osnovah bude pred orsačko spravišče dano, koje sve na to cilaju, da siromaškoga puka stališ poboljšaju. Već vu nedavnoj prošlosti je je više sto ablegator zahtevalo od orsačkoga spravišča da se takovi zakoni napraviju koji budu pomogli siromaškomu puku. On-da su ovi ablegati samo zato odstupili od svoje zahteve, jer jim je bilo obećano, da na jesen bude tak vlada više zakonskih osnovah dala pred orsačko spravišče, koje pomore siromaškomu puku.

Vu Austriji su se skoro posvadili opet ablegati. Tam su najme takovoga zakona napravili prije, da svaki človek koj je punoljeten ima votuma. To je strašno vnogo forme ablegator doneslo vu Austrijski sabor, tak da se samo čeka na čas, kada budu se ovi ljudi posvadili. Jer svaki bi po svojim jeziku rad govoril vu orsačkim spravišču a to je ne moći jer onda bi ravno tak bilo kak vu Babilonu, nebi niti jedan drugoga razmel. Zbog toga se sigurno i prinasa trsi-ju, da se toga nepripeti, jer tak bi navek svadja bila vu orsačkim spravišču.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštuwane predplatnike, naj nam vu novim tertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

— KOLENDAR Juliuš 22. Pondeljek, Marija Magdalena — 23. Tork, Liborij biškup. 24. Sreda, Kristina dov. — 25. Četvr-

tek, Jakob apostol. — 26. Petek, Anna mati bl. dev. Marije. — 27. Subota, Pentelin — 28. Nedelja Inocent papa. — Pun mesec je 25-ga tojest vu četvrtek. — Vreme bude lepo.

— **Šoštari i šala.** Balog József soštarski detič je prošle nedelje vu budapeštanskim zverinjaku pregledaval svakojake vu krletje zaprte živine. Tam si je stal — pred jednoga oroslana i počel se šnjim šaliti. Ali gospon oroslan nije razmel šalu. Najme počel je gladiti oroslanovu glavu. Ali oroslan nije razmel noriju i sa svojom. ta- com je tak vudril po Baloghovi ruki, kakov »servus« je još sigurno ne dobil Balogh. Već je i zazijal oroslan, da ruku vgrizne, ali Balogh pak je te norije ne razmel i rajše je krvavu ruku potegnul van. Od oroslanovoga vudarca je Balogh takvu ranu do- bil, da je omedlel i doktori su mu ranu svezali.

— **Pod cugom.** Vu Petrozsényu se je velika nesreća pripetila. Boschetti Sándor dijak je sadašnje fraj vreme na to pohas- nuval da je hodil kakti težak na banhof med šinje drača čistit. Stim je hotel svojim starim roditeljem nekaj zaslužiti. Ove dneve je takaj posluval na banhofu, kada mu je za hrbtom cug fersibal. Dečko nije spazil cuga i tak je pod njega došel, te mu je o- bedve noge odrezal cug. Odnegli su ga vu špital, gde je još on den vumrl.

— **Sibirska željeznica.** Ruska vla- da riješila je, da će odmah odpočeti, da na sibirskoj željeznici postavi još jedan red šin- ja, jer je osnov pruge izradjen za dvostru- ke tračnice a postavljen je samo jedan red. Rat s Japanom naučio je Ruse, što moraju raditi i što su odmah morali uraditi. Jer da su imali dvostruke tračnice na sibirskoj že- ljeznici, mogli su oni, imajuć vu Europi do- voljno vojske, odmah u Mandžurskoj priku- piti toliko vojnika, s kojim bi bili potukli Japance. Već se odpočelo, da se tračnice postavljaju od Urala do Irkutska, a do kon- ca godine bit će postavljena do Karbina na razstojanju od 8000 km. Trošak će iznašati 70 milijuna rubalja.

Regulirat će se i neka rijeka i sagra- dit će se sporedni prokopi, pomoću kojih

biti će moguća plovitba od rijeke volge pa do Bajkala.

— **Japanska proizvodnja.** Kanada je osvojila trgovinu brašna u Japanu, gdje je riža najglavnija hrana, na vrlo vjest na- čin. Prije 2 godine pšenica je bila u Japa- nu skoro nepoznata kada se pojavi veliki glad, koji je gotovo uništio mnoge provin- cije. Vlada Kanade odmah je nastojala, da se u Japan otpravi za 250.000 fr. pšenice u vrećama obilježenim crvenim slovima: »Poklon kanadske vlade«. Svaka je vreća imala u sebi 1 mali paket kvasca i jednu kartu, koja je upućivala o načinu pečenja hljeba. Od toga doba naručbine se nepres- tano šalju u Kanadu, koja je na taj način imala stvoriti u Japanu, jednu vrlo važnu prodju sa brašnom.

— **Neprijatelj cilindra.** U Londonu je nastao jedan vrlo opasan pokret protiv cilindra, koji je kao što se zna, u Engles- koj postao gotovo narodna nošnja. London je na mjesto cilindra uzeo jedan tvrdi še- šir. — Francuzi ga zovu melon, jer liči na ljubenicu — a pošto se zna da London da- je ton za modu, to će se Evropi skoro smat- rati cilindar kao kuriouzum. On će se mo- da još samo upotrebljavati pri pogrebima, ispitima i drugim žalostnim događajima u čovječjem životu. Taj obrt u modu, veli »Fi- gario«, trebao je da doživi pjesnik Stefan Malarne. Na cijelom svijetu nije bilo ogor- čenijeg neprijatelja cilindra, nego što je bio ovaj nježni pjesnik. Kamo god je došao on proklinjal je cilindar, da se čovjeku koža jezila kad ga čuje. Kada je Malarne bio na umoru, jedan njegov prijatelj, koji je bio kršćanin, težio ga riječima: »Neboj se, pred tobom će se sigurno otvoriti rajska vrata.« — »Ja, rekao je pjesnik smešuci se, ne- mam ništa protiv toga, da mi se raj otvori za buduće mjesto stanovanja, ali samo pod jednom pogodbom, da se tamo gore ne no- si cilindar.«

— **Kinezi univerzitet.** Veliko žuto carstvo počelo je u posljednje vrijeme da reformira sve svoje javne ustanove. Narav- no da se na prvom mjestu počela reforma škola, kojima su se kinezi i do sada pono- sili, negdje s više, negdje s manje razloga,

proti »wurstelpratterer«, tretji do ringelspiela i nihalke te su se tako razdijelili i Trezika se je jedno malo odahnula. Ali kak to već biva: varašćan odmah pozna selskoga čovie- ka, pak makar se on i kak varaški držal, pak tak se je i s Trezikom dogodilo. Od- mah su bili tu, te su se našli okolo Tre- zike nekoliko mladih ljudi, koji su ju — ovak samu tu — držali za selsku lahku robu. Ona im je hotela izbieći te se je okre- nula i pošla na drugu stranu, ali tu je do- šla iz deždja u pluhu, tak da joj je već radi tog obiestnog napadanja i plać bil na misli. I jedan policaj ju je onak sve iz da- leka okruževal i njezino kretanje opazival, a konačno i knjoj pristupil te ju pričel iz- pitivati, odkuda i kamo i koga tu čeka. Da- kako, da ju je to za nju nenavadno poli- cajno uredovanje iznenadilo, dapače pres- trašilo, pak je drhćućim glasom pripoviedala svoju nesgodu. Njezino pripoviedanje se je činilo vjerojatnim, samo to se policaju nije hotelo vjerovati, da je ona ulicu i ošteriju zaboravila, u kojoj su u Pešti odseli. I baš, dok je policaj na njezino pripoviedanje ne- vjerojatno glavom kimal, dojde do njih ni- eki mladi gospodin, kojega policaj propisno salutirajuć pozdravi. Ovaj se odmah Treziki

predstavi kakti policajni činovnik te joj se ponudi i kakti zaštitnik, ako joj je mozbit zaštite potrebno.

Dakako, da pred policijom i najpravda nije popade nieki tajni strah, kak švercare pred financi, pak se je i Trezika iz početka prestrašila. Ali taj mladi policajni činovnik je imel tak iskreni pogled, da ju je na br- zo ves strah minul. Ona mu anda pričme cielu svoju nevolju sa tum stiskum i kako se je od svojih zgubila pripoviedati, nadalje mu pove, odkuda je, kaj su njezini roditel- lji, i da je zaručena, onda tko je taj njezin zaručnik i kak su se sad tu u stiski zgu- bili. Ona se je začudila, kak joj je taj mla- di činovnik na to odmah obećal, da će on te izgubljene odmah dati poiskati i najti, makar ona niti nezna ulicu niti ime ošteri- je, gde su odseli. Medjutim — već je došlo i pol noći. — bude on nju k svojoj mate- ri odpejal, koja će ju sigurno dragovoljno u svoju zaštitu prijeti i joj ugodno nočište i postelju prirediti.

Trezika je doduše bila vrlo ozbiljna, ali taj mladi gospodin je svojim čednim po- našanjem takav utisak na nju učinil, da ga je bezbrižno sliedila te ju je izbilja kratkim vijuganjem simo tamo po peštanskih ulicah

dopelal, u stan svoje starice matere, koja ju je na njegovo pripoviedanje, dragovoljno prijala. U sobi stare gospoje je bilo sve tak liepo, čisto i redno, da se je Trezika odmah posve ugodno, kak doma čutila.

»Neka se legnu tamo u postelju« — veli joj stara gospa — »znam da su trud- ni. Ako moj sin i najde njihove, sad u no- či njih neću od sebe pušćati. Samo se ne- ka razprave i u postelj legnu!«

Trezika ponudu toj ljubeznoj staroj gos- poji nije mogla odbiti, već se razpravi i na počine legne. Za kratko vrieme zaspil i sad su ju pričele senje mućiti. — Sami dogod- jli od snočka! — Baš ju je mladi policajni činovnik hotel knsnuti, kad se naglo pro- budu i gore skoći, te si oči rukami ruleć, okolo se zgledava, gde je? Ali vrata su za- tvorena i ona je sama u sobi. Sad se do- šla u se, da je samo sanjala. Sad se je te- kar na sve snočkanje zmislila i na liepoga mladoga policajnog činovnika, koj je šnjom tako ljubezno postupal, ona si zdehne. — Hitro se obuće i vmije — i već dojde sta- ra gospa iz pijaca te joj pripovieda, da je policaja njezine već našla.

Skoro bi reći, da ta viest niti nije bila Treziki posve povoljna, jer mladi policajni

jer na primjer kažu, da su kineske osnovne škole najbolje na svijetu. Novi sistem školovanja koji će se svuda provesti do 1910. godine preobrazit će sve škole, počevši od osnovnih pa sve do najviših učiteljskih zavoda. Osim toga u pogledu na evropske univerzitet, podići će se jedno sveučilište u Pekingu. Ta će škola dakle biti centar studija k Kini, i imati će osam fakulteta. U višim učiteljskim školama engleski će jezik biti obavezan predmet; izučenje francuskog i engleskog jezika ostavit će se na volju samim učenicima, ali oni, koji budu učili prirodne nauke, bit će dužni da uče samo njemački. Latinski će biti samo fakultativan predmet. I tako se Kina sprema da naknati ono, što je za toliko vijekova propustila, i tko zna, da li odista jednoga dana da će nastupiti »Žuta opasnost,« kojoj se Evropljani smiju.

— **Kraljevski notarijuš** vu Perlaku. Kak čitamo iz jednih novinah, Perlak bude vkraj zeti od csakornajiske kraljevske notarijuše i vu Perlaku bude za perlački kotar nova kraljevska notarijušija. Već je i minister dal vun naredbu, da se razdeli ova dosadašnja kraljevska notarijušija na dve strani.

Već od zdavnja se je to govorilo, da bude Perlak dobil kraljevsku notarijušiju i sada se je to govorene na istinu obrnulo. Kak čujemo, da prije nije to bilo, je bila samo pokojnoga Zieglera ta osoba na putu jer Ziegler je bil oblubljen človek tak vu Perlaku, kak vu Csáktornyi.

— **Streil se je** Kayser Lajoša grofovskoga kasnara sin Vilmos vu Csáktornyi. Kayser Vilmos je bil šparkasni knjigovodja i mladi človek je još bil te nitko nezna zrok, zakaj se je streilil.

— **Velika muštra.** Pešičkih soldatov 48-ga regimenta, koj je vu Nagykanizsi nastanjen se ovoga ljeta augustuša 5-ga počnemu velike muštre. Budu išli prama Esztergomu i onda tak dalje. Kak čujemo septembra prvoga budu oni išli dimo koji bi 1904. ljeta vu oktobru bili morali nutri rukovati.

činovnik, to je bil čoviek nad njezinim zaručnikom Tizajom iz sela, a eto njegova mamica, to pak je bilo sama finoča i ljubeznivost. I sad stara gospa priedi zajtrek, do toga joj dojde i sin domov iz službe i sad si sva trojica sednu k zajtreku. Poslie zajtreka se Trezika liepo zahvali staroj gospoiji za njezinu ljubeznivost te sa mladim činovnikom otide, jer on ju je imal voditi u ošteriju, gde je za njezine još u noći saznal. Uzput su se svašta spominjali i Treziki je srdce višekrat bolje zakucalo kak navadno, a osobito, kad ju mladi činovnik zapita: »Sinoč su mi gospodična pripoviedali, da su zaručnica, pak jeli oni svoga zaručnika ljube?«

»Ne!« — odgovori ona.

»Pak zar ga moraju uzeti?« — opet on.

»Memorami!« — ona na kratko.

»Ah gospodična,« — zdehne on dabo ko — »da oni znadu kaj ja u grudih — u srdcu čutim? — Morem se ufati? — Morem se nadati, da njih budem opet videl? — Slobodno njim pišem?«

Ona ga pogleda samo, a onda odmah obori oči na zemlju, neodgovara nikaj, samo glavicom kima, da je — slobodno. —

U tom su došli do ošterije, gde su bili njezini i za nekoliko minutah su si s Trezikom ležali u naručaju, a Trezika nije mo-

— **Kobilice.** Tak zoveju prinas one skakavce, gomilice, koje su spodobne k kobilicam na senokoši ali su velike kak vrabci i gde jedanput se sedneju tam sve pojeju. Hvala Bogu našu okolicu je oslobodil Bog još i od te nesreće, ali po Alföldu, po velikoj magjarskoj ravnini je ljetos strašno vno go kobilicah bilo i strašno kvara napravilo. Prošle dneve su okolo Nagyvarada se-le doli i strašno vno go jih je vu érmihályfalvaikim kotaru selo doli. Kvar kojega su napravile je neizrecljivi. Varmegjinski vicekomoš je od ministeriuma molil pomoć za uništenje kobilicah. Jer sada su već je takve mašine, koje kobilice zdruzgaju i na drugih mestah su je takve mreže, sa kojimi kobilice skup pobiraju. Tak su jako vno go uništili pak je — tak niti kvar ne tak veliki.

— **Svaki gazda** mora svojemu psu dosta jesti i vode dati, da neosfekli. Kojega psa vu klatarenju primeju vu okolici slobodno ga zaklati ili streiliti. Toga se svaki mora držati. Vu goricah pse nije slobodno držati, to je varmegjinska naredba.

— **Vražja meštija.** Jedna rumunjska baba Verebic Antala žena je Lebits Trezi služkinji obečala, da ju ona more srečnom včiniti, jer ona je vragova žena, koju ju je sada poslal na ov svet, da one ljudi izabere, koji su vredni da budu srečni. Samo k tomu su penezi potrebni. Pak njoj je nesrečna puca verovala. Dala njoj je pomalem sve peneze, zalem pomalem opravu, jer joj je baba rekla da to sve mora vragu pokazati, koji bude zato puci muža dal. Ali puca je čakala i čakala muža, te se ga ne mogla včakati, pak je zato popitavala i nazadnje saznala, da ju je baba vkanila. Ravno tak je i više pucah vkanila ta baba, koju je sada peštanski na tri meseca rešta odsudil.

— **Tat soldat.** Vu Kassi vu tamošnjih kasarnah je Toth Janos pešički soldat tristo korun vkral iz soldačke kasse, i kada su spazili tatbinu, je skočil na stan sve drage. Straža je išla po njega, ali Tóth je zaprl vrata i izjavil je, ako vrata potereju

gla zadosta roditeljem si napripoviedati o ovom mladom gospodinu policajnom činovniku i o ljubeznivosti njegove mamice, pri kojoj je prenočila, pak jednoga i drugu toliko hvalila, da je njezin zaručnik Tizay već pričel bledo gledati, — i onak mu se je već iz početka činilo, da se mladi peštaneć bolje dopada Treziki, nego on sam, makar da joj je i zaručnik — a sada ovo, na, vagone hvalenje, — to sve mu se je činilo sumnjivim.

I pravo je imal, da je sumnjal; jer nieko vrieme su u Medjimurje iz Peste nekakovi dišući listovi, na tjeden po dva-tri dohadjali, a isto tak i u Pestu dohadjali dok se tim sim tam dogovaranjem nisu sjedinili u tom, da zaručke sa Tizajom su za mačka, te se razriešuju, a Trezika će se sa policajnim činovnikom iz Peste za 4 tjedna vienčati.

Sada Tizay svakomu, i svim — omnibus et singulis, quorum interest, pripovieda, da je nedavno u Pestu zaručnicu zgubil, a jedan policajni činovnik ju je našel i za sebe pridržal, kaj se zakonom o nadjenih — stvarih neslaže.

Em. Kollay.

taki streli sebe i svoju dragu. Na to je doktor soldački ga pital, da jeli nije žeden i dal mu je nutri vodu sa prahom za spat i Ali dečko ipak nije zaspal. Nazadnje je tat vun zakričal, da ako straža otide i on vun dojde iz kuhnje. Na to su se soldati skrili čuli su dva hica, dečko je i pucu i sebe strelil.

— **Jubilej kneza Ferdinanda.** Bugarska vlada riješila je, da proslavi dvadeseto-godišnjicu stupenja kneza Ferdinanda na bugarski prijestol. Proslava će biti 2. augusta. Za taj dan ministarstvo će izraditi izvještaje o štanju u kojem se nalazila Bugarska, kad je knez Ferdinand došel da upravlja njom.

— **Za plebanuša** vu Podturen je Murk Mikloš tamošnji administrator imenovan.

— **Mladina vu ljetu,** jako poginjava. Moramo čisto držati koce, posipati sedala sa pepelom, da mladinske vuši pocrkeju. Mladini vodu navek friško dajmo. Samo tak bude čistoća i tak nebude mladina poginjavala.

Ptičje ostrvo. U Tihom oceanu, u Havajskom arhipelagu, nalazi se jedno malo ostrvo, Lajsan ili Bajres, koje se s razlogom može nazvati i ptičje ostrvo. Članovi naučne ekskurzije koju je američka vlada posljednji put slala na to daleko ostrvce vjerojatno su bili prva čovječja bića koja su amo stupila nogom a od kako se pamti na ostrvu Lajsan živjelo samo ptice u dosta vanrednoj količini. Taj pernati narod, sastavljen iz raznih vrsta ptica, živio je očevidno tako osamljen i u takvoj mirnoći, da kad su došli amerikanjski prirodopisci, ptice ne samo što se nisu uplašile, već su se radoznato prikupljivale oko njih. Jedan od članova te ekspedicije, Valter K. Fišer, priča da se jedna ptica približila i da je s velikom pažnjom promatrala fotografski aparat, koji je putnik nosio uza se; takodjer priča on da je jedna lještarka, očevidno osjećajući simpatije prema njemu, stala mu na rame i za cijelo vrijeme, koje je on proveo na tom ostrvu, nije se odvajala od njega. On je mahao čak i rukama, plašeći je, ali ona nije bježala. Prirodnjaci su se divili ne samo instinktivnoj pitomosti, već i ogromnoj količini ptica. Misli se da ih na tom prostoru od 4 kvadratna kilometara ima jedan milijun ptica.

— **Vu Indiji.** Ko živi vu Indiji veli jedan njemački putopisac, — živi medju — kačama. Kače se redko vidjaju, ali se osjećaju i ču u svuda: u svakoj sobi, gdje ima kakva pukotina. Zmije rjetko usmrte Evropejca, jer je ovaj oprezan i u slučaju potrebe bori se s istima, ali indijanski se urođenik plaši od njih i pušta da ga jedu. U Indiji treba uvijek nositi štap i nikada ne ulaziti u taman prostor. Kada se kača približaja treba ju udariti da joj se slome kosti, ali onda joj se ipak ne smije blizu prilaziti, jer bijesno ujed. Izvan kuće kače se nahode u svakom šumarku pa često padaju s krovova i s drveća, koje tamo raste. Tada je najbolje uteći, a na to su svi tako naviknuti, da i sama djeca uteknu, a da ne izgube svijest od straha.

— **Ernst Sándor dr.** ženski i detunski vračitelj u Varaždinu, je svoju stan u Dravsku ulicu, pod 4-tim proju preknášal (poleg »Vadember« oštarije).

Jelzálogkölcshönt

5 és fél százalékos kamatra, földbirtokra, szilárd anyagból épült házakra, gyorsan és biztosan megszerez,

fleiner Mór

996 5-5 bankbizományos

Hlsólendván.

Necsak olvasni

hanem megis kell kísérni **BERGMANN és TÁRSA, Dresden és Tetschen a/E** régen bevált, gyógyító hatású

Steckenpferd lilium-tej-szappanát

azelőtt Bergmann-féle liliumtejszappan (jegy: 2 Bergmänner) hogy szepőléktől ment, fehér archört, valamint gyengéd areszint nyerünk.

Darabja 80 fillér-ért kapható:

Stráhia Testvérek-nél
Csáktornya.

971 43-50

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	pšenica	18.00—
Rozs	Hrž	14.00—
Arpa	Ječmen	13.00—
Zab	Zob	14.00—
Kukoricza uj	Kuruza nova	13.00—
Fehér bab uj	Grah beli	16.00—
Sárga bab	» žuti	12.00—
Vegyes bab	» změšan	12.00—
Kendermag	Konopljeno seme	20.00—
Lenmag	Len	21.00—
Tökmag	Koštice	20.00—
Bükköny	Grahorka	14.00—

Bischitzky Miksáné, Nagykanizsa.

Nagy választék uj és átjatszott zongorák, pianinók, fusharmoniumok és cimbalmokban.

Részletfizetésre is!

Hangszerek bérbé adatnak.

994 6-20

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Árál a legjótányosabb árak mellett ajándékokkal

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakezalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-csaplót, vezető-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, borosák, sorvatógépek, Pleset jr. kaplók, szecskavágók, réparatók, katorvasz-morzsológ, daráló, őrlőmalomok, egytámasz szék-ekék, 2- és 3-rang ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőoltványok

ministerileg előírt minőségben, 17 faj esemege, 19 borfajban, háromféle alanyon, fajtiszttán, megsztes talajra is

Gyökeres vessző Portalis, Solomis, Monticola, Aramon, Rupentris, Gamín No. 1. és 2. kapható,

Vállalati szőlőtelep-nél
BILLÉD,
Torontál megye.

Legolcsóbb árak!

Készlet:
271.000 oltvány, 250.000 gyökeres.
634 AZ INTÉZŐSÉG

Közkedvelt szépirodalmi és ismeretterjesztő

hetilap

Tolnai Világlapja

Előfizethető vagy számonkint 24 fillérért kapható

Strausz Sándor

könyvkereskedésében Csáktornyan.

Évente 10 kötet regény ajándék.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —30, —60, 1. — és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

csakis Poloskák ellen üvegekben —40, —80, 1,20, 2,60 és 5. K. kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

517 1-20

PERLAK KÖZSÉG ELŐJÁRÓSAGA.

1063. sz.
1097.

HIRDET MÉNY.

Perlak község előjárósága közhírré teszi, hogy a község **vadászati joga**

két részletben az 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-a értelmében 6 (hat) egymástáni következő évre, vagyis 1908. évi január hó 1-től 1913. évi december hó 31-ig terjedő időre 1907. évi július hó 25-ik napján délelőtt 9 órakor, a község házánál szóbeli árverésen haszonbérbe fog kiadni.

A kikiáltási ár 200—200 kor. Az óvadék készpénzben 100 kor. Egyéb feltételek a község házánál hivatalos órák alatt betekinhetők. Perlakon, 1907. július 1-én.

Zala József
jegyző.

508 3-3

Glavina András
bíró.

Iparos és kereskedő előfizetők czégét
a rovatban díjmentesen közöljük.

IPAROSOK, KERESKEDŐK.

Bevásárlási források.

Iparos és kereskedő előfizetők czégét
a rovatban díjmentesen közöljük.

Bádigos:
Hübsch Manó, (faszénraktár) Csáktornya
Dorner Sándor

Börkereskedő:
Mayer Testvérek, Csáktornya

Borbély és fodrász:
Nádasdi Nándor, Csáktornya
Mik Szilárd, Stridó
Zobay Mihály

Butorraktár:
Schwarz Lipót, Varazdin

Czukrász:
Kertész Lajos, Csáktornya

Czipész:
Masztnak József, Csáktornya

Divatáruház:
Herzer Izidor, Csáktornya
Liszt és Brodnyák, Stridó

Eredeti Singer varrógépek:
Singer Co., Árpád-utca Csáktornya

Férfi szabók:
Ivacsics Ignác, Csáktornya

Férfi és női divatárak:
Zrinyi Viktor, Csáktornya

Fűszerkereskedések:
Todor R. utóda, Csáktornya
Gráner Testvérek, " "
Mráz testvérek, " "
Ifj. Premez Miklós, " "
Sostarics Pál, Perlak

Kávéházak:
Hajas József, Csáktornya
Horváth Géza, " "
Gerstmann Lipót, " "

Kékkfestő:
Scheiber Mór, Csáktornya

Kőfaragó és sarkó készítő:
Tersztenyák Bódog, Csáktornya

Mészáros:
Nuzsy Mátvás, Csáktornya

Órás és ékszerész:
Pollák Bernát, Varazdin

Pezsgőgyár:
Muraközi pezsgőgyár, Csáktornya

Pék:
Stolzer József, Csáktornya

Rőfőskereskedő:
Hirschsohn Testvérek, Csáktornya

Szállító és deszkakeres.
Löbl Mór és fia, Csáktornya

Tejet és tejtermékeket
Csáktornyára házhoz szállít
Bányavári gazdaság.

Üveg és porcellánkeres:
Todor R. utóda, Csáktornya.

Uri- és női divat, játék és díszműárak:
Kelemen Béla, Csáktornya

Vaskereskedés:
Prostenik Gusztáv, Csáktornya
Bernyák Károly, utóda

Vászonkereskedő:
Szivoncsik Antal, Csáktornya

Vendéglők:
Hajas József, Csáktornya
Pecsornik Ottó, " "
Hencsey Gábor, " "
Antonovics József, " "
Becsey Albert, " "
Horváth Mihály (Fehér galamb) " "
Horváth Géza, " "
Kelemen Imre, " "
Mráz Jenőné, " "
Pruszák Alajos, " "
Deutsch Zsigmond, " "
Schlesinger Mór, " "
Singer Salamon, Szobótceza
Kalchbrenner Ferencz, Stridó
Özv. Mechner Józsefné, Murakirály

Zongora készítő, hangoló és raktáros:
Wognincsis Ferencz, Nagykanizsa
Erzsébet királyné-tér 10.

Könyv- papir- és zeneműkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet: Strausz Sándor Csáktornya.

Rőfőskereskedő segéd

kerestetik, Szeptember
1. belépésre, a horvát,
német, és magyar nyelv
ismerete meghívántatik

ugyszintén egy t a n o n c z í s
felvétetik azonnal.
LEOPOLD FUCHS & Co. SLATINA (Slavonien.)

Császárfürdő

BUDAPESTEN. Nyári és
téli gyógyhely, a magyar
irgalmasrend tulajdona. Első
rangú kenes hévívízű gyógy-
fürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes
iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfür-
dők; hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivás
és belegzési kúra. 200 kényelmes lakószoba. Szol-
líd kezelés, jutányos árak.
Prospektust ingyen és bérmentve küld
Az igazgatóság.

HIRDETÉSEK

felvételnek
a lap kiadóhivatalában.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda

árjegyzéket

Levélczim: 872 26-52

„AGRARIA” Budapest, Vác-út 2.

Ne higye el, hanem győződjék meg róla.

hogy van cég, ahol hihetetlenül olcsón,
(értsd nem a minőség rovására olcsón)
vásárolhat és zárolhat: Első minőségű, se-
lyemszítaszövetet, keveretlen tiszta gépenő
olajat, henger és kenő olajat eredeti „Uzó”
kocsikenőcsőt, surlódásmentesítő tömítőanya-
gokat, szerelvényeket, malomszerszámokat,
vasrészeket, eszközöket, modern köz-
lőműveket, szijakat.

Ez a czég:

SCHVARCZ JOZSEF
és Társa,

műszaki iroda és raktár. —
Gépszli-gyár.

BUDAPEST, V., Váci-körút 26.
864 24-52

